

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลสาคร อำเภอพระแสง ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

การจัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลสาकु อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ฉบับนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเกษตรในระดับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) เป็นกลไกหลักในการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม กระบวนการจัดทำแผนเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และเสนอโครงการผ่านกลไกของศูนย์บริการฯ เพื่อรวบรวมเป็นทิศทางการพัฒนาที่สะท้อนความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ ครอบคลุมกรอบการดำเนินงานใน ๓ ด้านหลัก ประกอบด้วยข้อมูลสภาพทั่วไป การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลสาकु โครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลสาकु อำเภอพระแสง และแผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์การบริหารส่วนตำบลสาकु หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปขับเคลื่อนและส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า กรอบการพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมให้เกษตรกรในตำบลสาकुมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรที่ยั่งยืนสืบไป

นางสาวสุนันทา จันทนกุล
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง ตำบลสาคร	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒. ลักษณะภูมิประเทศ ตำบลสาคร	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๓
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๓
๓. ลักษณะภูมิอากาศ ตำบลสาคร	๔
๓.๑ ฤดูกาล	๔
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๕
๔. เส้นทางคมนาคม ตำบลสาคร	๕
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๕
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๕
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน ตำบลสาคร	๖
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๖
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๖
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสาคร	๗

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ ตำบลสาคร	๘
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI ตำบลสาคร	๘

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร ตำบลสาคร	๙
๑.๑ เกษตรกร	๙
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลสาकु อำเภอพระแสง	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ปาล์มน้ำมันของตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๑๔
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๑๔
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๔
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๔
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๑๕
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๑๕
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๐
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๑
๒. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ยางพารา ตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๒๑
๒.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๑
๒.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๑
๒.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๔
๒.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๗
๒.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๗
๒.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๘
๒.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๘
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๒๙
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๐
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๒
บรรณานุกรม	๓๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๒
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๓
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๔
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๕
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๖
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๖
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๖
๙	แสดงข้อมูลพ่อบาดาล	๗
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๗
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๘
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๘
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๘
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๙
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๙
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๙
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๐
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๐
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๑
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๑
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๑
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๑
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๑
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๒
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๑๒
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๒
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๑๓
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๑๔
๓๐	แสดงคร่าวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน.	๑๕
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน.ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๑๕
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๑๙
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๒๑
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๑
๓๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๒๑
๓๖	แสดงคร่าวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน.	๒๒
๓๗	แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๓
๓๘	แสดงต้นทุนการผลิต	๒๗
๓๙	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๒๑
๔๐	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๑
๔๑	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๓๐
๔๒	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๑
๔๓	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๒
๔๔	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๓

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๒
๓	แผนที่แสดงความลาดชันตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๓
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๔
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๗
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๑๔
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง)	๑๕
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๑๖
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๑๙
๑๐	แสดงวิธีการตลาดตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๒๐
๑๑	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๒๒
๑๒	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๓
๑๓	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๓
๑๔	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางพารา	๒๔
๑๕	แสดงวิธีการตลาดยางพาราตำบลสาकु อำเภอพระแสง	๒๘

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง ตำบลสาकु

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลสาकु ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ห่างทิศเหนือของอำเภอพระแสง มีพื้นที่ทั้งตำบล ๖๒ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๓๘,๗๕๐ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

ตำบลสาकु อำเภอพระแสง มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับพ่วงพรหมนคร อำเภอเคียนซา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลอู้น อำเภอพระแสง
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลไทรซิง อำเภอพระแสง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลไทรซิง อำเภอพระแสง

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อบ้านสาकु
(ที่มาสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพระแสง,พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๗ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล

จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่ / ตำบล	ตำบลสาकु
๑	บ้านกลางดง
๒	บ้านสาकु
๓	บ้านสาकुพัฒนา
๔	บ้านน้ำดำ
๕	บ้านสวนป่าพัฒนา
๖	บ้านห้วยทรายขาว
๗	บ้านบางใหญ่

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
สาकु	๓๘,๗๕๐	๑	-	๗	๗๐๒

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ ตำบลสาकु

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

สภาพพื้นที่ของตำบลสาकु มีลักษณะพื้นที่โดยทั่วไป เป็นลูกคลื่นลอนลาด ถึงลูกคลื่นลอนชัน ๒-๑๐% มีแนวภูเขาในระดับความสูง ๑๐๐ เมตร และ ๘๐ เมตร ทอดตามแนวตะวันตกเฉียงเหนือมายังตะวันออกเฉียงใต้ ของตำบล ส่วนทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันตกเฉียงใต้ จะลาดจากแนวเขาดังกล่าวในระดับความสูง ๗๐ เมตร เมตร ๖๐ เมตร และ ๕๐ ตามลำดับ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตป่าสนคลองเหียน

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอพระแสง

<https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
สาकु	๓๘,๗๕๐	-	-

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

แผนที่แสดงความลาดชันของตำบลสาकु อำเภอพระแสง

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลสาकु อำเภอพระแสง มีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๕ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

กลุ่มชุดดิน	จำนวน (ไร่)
๔	๒๒๙.๔๑
๓๙	๒๔๐๑๖.๒๐
๓๔	๕.๖๘
๓๒	๒๔๙๙.๖๑
๕๙	๑๕๔๙.๗๑
ผลรวมทั้งหมด	๒๘๓๐.๖๑

แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลสาकु

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลสาकु
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ตำบลสาकु อําเภอบางละมุง มี ๒ ฤดู คือ ฤดูฝน อยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม และฤดูร้อน อยู่ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน					←							→
ฤดูฝน	←				→							

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิต

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิตเฉลี่ย ๕ ปี

ปี (พ.ศ.)	ปริมาณ น้ำฝนรวมทั้ง ปี (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย (มม./ เดือน)	จำนวนวันฝน ตก (วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิต (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑,๘๕๖.๓	๑๕๔.๖๙	๑๗๗	พฤศจิกายน (๓๔๒.๓)	๒๙.๖ (เม.ย.)	๒๖.๑๕ (ม.ค.)	๒๘.๓๔
๒๕๖๕	๑,๖๙๗.๙	๑๔๑.๔๙	๒๐๐	กรกฎาคม (๒๓๑.๒)	๒๗.๖ (เม.ย.)	๒๕.๗ (ธ.ค.)	๒๖.๙๐
๒๕๖๖	๑,๔๘๖.๓	๑๒๓.๘๖	๑๕๔	กรกฎาคม (๒๘๔.๗)	๒๙.๑ (เม.ย.)	๒๔.๒ (พ.ค.)	๒๗.๐๐
๒๕๖๗	๑,๕๘๑.๓	๑๓๑.๗๘	๑๖๑	สิงหาคม (๒๖๔.๓)	๓๐.๐ (เม.ย.)	๒๖.๔ (ธ.ค.)	๒๗.๘๑
๒๕๖๘	๑,๖๘๓.๔	๑๔๐.๒๘	๑๗๒	เมษายน (๒๘๙.๔)	๒๘.๒ (มี.ค.)	๒๖.๑ (พ.ย.)	๒๗.๑๐

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๘

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล ในปัจจุบันการคมนาคมติดต่อระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ กับตัวอำเภอ สะดวกขึ้นทั้งทางรถยนต์ประจำทาง รถจักรยานยนต์รับจ้างภายในหมู่บ้าน มีดังนี้

๔.๑.๑ ถนนสายพระแสง-เคียนซา (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑๙๙) เป็นถนนตัดผ่าน หมู่ที่ ๕, ๗ เป็นถนนสายที่เชื่อมระหว่างอำเภอพระแสง-เคียนซา ใช้ติดต่อคมนาคมสู่อำเภอและจังหวัดใกล้เคียง สำหรับถนนภายในหมู่บ้านที่อยู่ในความรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลสาคร มีถนนภายในหมู่ที่ ๑ จำนวน ๓ สาย ถนนภายในหมู่ที่ ๒ จำนวน ๕ สาย ถนนภายในหมู่ที่ ๓ จำนวน ๔ สาย ถนนภายในหมู่ที่ ๔ จำนวน ๔ สาย ถนนภายในหมู่ที่ ๕ จำนวน ๕ สาย ถนนภายในหมู่ที่ ๖ จำนวน ๕ สาย ถนนภายในหมู่ที่ ๗ จำนวน ๔ สาย

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้
ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ **ถนนสายสุราษฎร์-กระบี่** (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๓๕) เป็นถนนตัดผ่าน หมู่ที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ เป็นถนนสายหลักที่ใช้ในการคมนาคมออกสู่ตัวอำเภอ-จังหวัด

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

- คลองอี่ปัน ไหลผ่าน หมู่ที่ ๑, ๒
- บางห้วยมุด
- บางบอน
- คลองเหียน
- ห้วยพรุใหญ่
- หานพรุเทา หมู่ที่ ๑
- หานบางนา หมู่ที่ ๒

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
	ไม่มี				

ที่มา : -

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
	สาकु	-	-	๓	-	-	-		

ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ.๒๕๖๙

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
	สาकु	๓๕	๕๐			๓๕	๕๐

ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

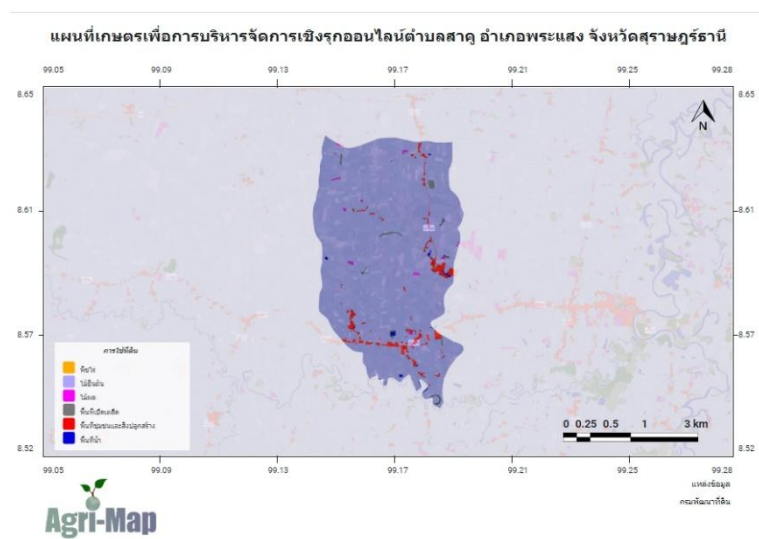
ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
	สาकु	๑๖	-	๑๖

ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ.๒๕๖๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑.พื้นที่ป่า	-	-
๒.พืชไร่	-	-
๓.ไม้ยืนต้น	๑๗๑๙๗	๘๙.๘๘
๔.ไม้ผล	๘๘	๔.๕๙
๕.พืชสวน	-	-
๖.พื้นที่นา	-	-
๗.พืชน้ำ	-	-
๘.สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	-	--
๙.ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	-	-
๑๐.พื้นที่ลุ่ม	๕๐	๐.๒๖
๑๑.พื้นที่น้ำ	๘๓	๐.๔๓
๑๒.พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๘๑๔	๔.๒๕
๑๓.พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๐๙	๐.๕๖

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ**๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ ตำบลสาकु**

ประชากรตำบลสาकु อำเภอพระแสง ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๑๒๗,๑๙๗ ไร่ โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าว (ไร่)	อ้อย โรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ปาล์ม น้ำมัน (ไร่)	ทุเรียน (ไร่)	พืชอื่น ๆ (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
สาकु	๑๒๗,๑๙๗	๔๓๗	-	-	๑๒,๙๒๐.๖๓	๙,๒๔๘.๗๙	๓๑๕	๓๕	๑๒๗,๑๙๗

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
สาकु	๔๐๙	๕๖๘	-	๔	๘๙๕	๔,๐๕๒	๔๓๔	๖๙	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๙

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์แห่ง คือ

ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....

- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐานแห่ง คือ.....

ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....จำนวน คือ

ชื่อฟาร์ม.....ที่ตั้ง.....

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
สาकु	๗	-	-	-	๗ บ่อ	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม**๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร ตำบลสาकु****๑.๑ เกษตรกร****๑) ครุฑเรือและประชากร**

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครุฑเรือ และประชากร

ตำบล	ครุฑเรือ ทั้งหมด	ครุฑเรือ เกษตรกร	ประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
สาकु	๒,๑๓๗	๗๐๒	๒,๗๒๒	๒,๖๘๕	๕,๔๐๗

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอพระแสง, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครุฑเรือเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครุฑเรือเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือ	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๕๙	๒๔.๑๓
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๐๙	๓๑.๗๑
๔๖ - ๕๕ ปี	๑๙๕	๒๙.๕๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๗๔	๑๑.๒๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๑	๓.๑๙
๑๘ - ๒๕ ปี	๑	๐.๑๕
รวม	๖๕๙	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครุฑเรือ	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก	๖๓๓	๙๖.๐๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นรอง	๒๖	๓.๙๕
รวม	๖๕๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครุฑเรือ	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๓๖๗	๕๙.๒๙
อื่นๆ (ที่สาธารณชนประโยชน์, ทำฟรี)	๒๔๗	๓๙.๙๐
เช่า	๕	๐.๘๑
รวม	๖๑๙	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๙

๖	๑	๒๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๗	-	-	๑	๑๕	๑	๓๔	-	-	-	-	-	-
รวม	๑	๒๐	๑	๑๕	๑	๓๔	๑	๙	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๐
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๒
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๓
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๗
รวม	๓๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพระแสง, พ.ศ. ๒๕๖๙.

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
เกษตรอินทรีย์ PGS พระแสง	๑	สาकु	๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มเครื่องแกงทำมือ	๗	สาकु	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบางใหญ่	๗	สาकु	๒๔
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มเลี้ยงผึ้งโพรง บ้านห้วยทรายขาว	๖	สาकु	๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
ไม่มี	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้าน การพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
สาकु	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	๑	-	-	๑	-	-	-	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
สาकु				๑	๗	๗			
รวม				๑	๗	๗			

หมายเหตุ : อาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลสาकु อำเภอพระแสง มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๓. คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
สาकु	๓	ด้านจักสาน ด้านวางแผนโบราณ เศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านสาคุ	เกษตรผสมผสาน	๑	สาคุ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน - กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลสาคุ

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
-	สาคุ	ไม่มีแปลงใหญ่ในพื้นที่	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลสาकु อำเภอลำปาง

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลสาकु อำเภอลำปาง

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าปาล์มน้ำมัน

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

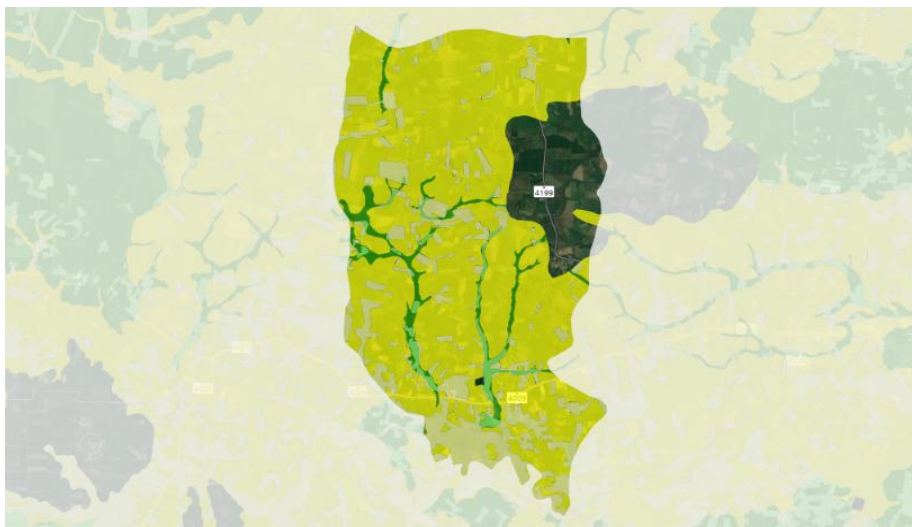
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบล	สาकु	๑,๕๒๒	๒๓,๔๑๘	๙๓.๘๒	๑๙

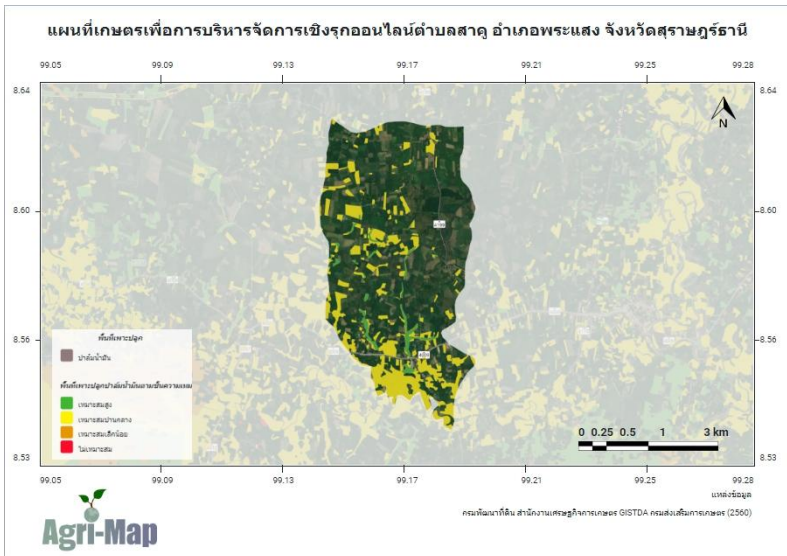
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GISTDA กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๐.)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดีเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาหาข้อมูลและใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมัน จากแปลงเพาะพันธุ์ที่เชื่อถือได้ ได้แก่ แหล่งพันธุ์จากบริษัท ยูนิวานิช จำกัด ,บริษัท โกลเด้น เทเนอรา จำกัด, สีนุเศรษฐ์ พันธุ์ปาล์ม กระบี่, พันธุ์สุราษฎร์ ๒, ๗ และพันธุ์คอมแพ็ค ซึ่งพันธุ์ปาล์มที่ระบุข้างต้นล้วนเป็นลักษณะพันธุ์เทเนอรา ได้รับการผสมแบบปิด
- ๒) การเตรียมดิน เตรียมหลุมปลูกขุดหลุมให้มีขนาดใหญ่กว่าถุงต้นกล้าเล็กน้อย รูปตัวยูหรือทรงกระบอก ควรแยกดินบน - ล่างออกจากกัน รองกันหลุมด้วยปุ๋ยร็อกฟอสเฟต (๐-๓-๐) อัตรา ๒๕๐ - ๕๐๐ กรัม
- ๓) การปลูกใช้ต้นกล้าที่มีอายุ ๘ เดือนขึ้นไปซึ่งมีลักษณะต้นสมบูรณ์แข็งแรง ไม่แสดงอาการผิดปกติและมีใบรูปขนนกจำนวนอย่างน้อย ๒ ใบเวลาปลูกควรปลูกในช่วงฤดูฝน ไม่ควรปลูกช่วงปลายฤดูฝนต่อเนื่องฤดูแล้ง หรือหลังจากปลูกแล้วจะต้องมีฝนตกอีกอย่างน้อยประมาณ ๓เดือนจึงจะเข้าฤดูแล้งข้อควรระวังหลังจากปลูกไม่ควรเกิน ๑๐ วันจะต้องมีฝนตก
- วิธีการปลูกถอดถุงพลาสติกออกจากต้นกล้าปาล์มน้ำมัน อย่าให้ก้อนดินแตกจะทำให้ต้นกล้าชะงักการเจริญเติบโต วางต้นกล้างลงในหลุมปลูกใส่ดินชั้นบนลงก้นหลุมแล้วจึงใส่ดินชั้นล่างตามลงไปและจัดต้นกล้าให้ตั้งตรงแล้วจึงอัดดินให้แน่นเมื่อปลูกเสร็จแล้วโคนต้นกล้าจะต้องอยู่ในระดับเดียวกันกับระดับดินเดิมของแปลงปลูกตอนปลูกควรใช้ตาข่ายหุ้มรอบโคนต้นเพื่อป้องกันหนูหลังจากปลูกเตรียมการป้องกันกำจัดหนูโดยวิธีผสมผสานหากสำรวจแล้วพบว่ามีหนูเข้าทำลายควรวางเหยื่อพิษและกรงดัก

การปลูกซ่อมเมื่อพบต้นปาล์มที่ถูกทำลายโดยศัตรูพืชและต้นที่กระทบกระเทือนจากการขนส่งหรือการปฏิบัติอย่างรุนแรงตลอดจนต้นผิดปกติจะต้องขุดทิ้งและปลูกซ่อม ควรปลูกซ่อมให้เร็วที่สุดดังนั้นควรเตรียมต้นกล้าไว้สำหรับปลูกซ่อมประมาณร้อยละ ๕ ของต้นกล้าที่ต้องการใช้ปลูกจริง โดยดูแลรักษาไว้ในถุงพลาสติกสีดำ ขนาด ๑๕ x ๑๘ นิ้ว ต้นกล้าจะมีอายุระหว่าง ๑๒ - ๑๘ เดือน ทั้งนี้เพื่อให้ต้นกล้าที่นำไปปลูกซ่อมมีขนาดใกล้เคียงกับต้นกล้าในแปลงปลูกจริงหรือเตรียมโดยนำไปปลูกระหว่างต้นปาล์มในแถวนอกสุด เพื่อให้ในระยะปลูกภายในแปลงไว้และสะดวกในการจัดการสวน การปลูกซ่อมแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ

- ๑. ปลูกซ่อมหลังจากปลูกในแปลงประมาณ ๑ - ๒ เดือนหรือไม่ควรเกิน ๑ ปี อาจเกิดจากการกระทบกระเทือนตอนขนย้ายปลูกได้รับความเสียหายจากศัตรูปาล์มน้ำมัน เช่น หนู เม่น หรือเกิดจากภัยธรรมชาติ เช่นน้ำท่วมความแห้งแล้งหลังปลูกอย่างรุนแรง

๒. ปลุกซ่อมหลังจากการย้ายปลูก ๑ ปีขึ้นไปเป็นการปลุกซ่อมต้นกล้าที่มีลักษณะผิดปกติ เช่น ต้นมีลักษณะทรงสูงโตเร็วผิดปกติซึ่งเป็นลักษณะของต้นตัวผู้

๔) ระบบการให้น้ำในสภาพพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า ๑,๘๐๐ มิลลิเมตร/ปี และมีฤดูแล้งยาวนาน ๓ - ๕ เดือน ควรมีการให้น้ำเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตทะเลลายให้สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงเงินทุนด้วย สำหรับการติดตั้งระบบน้ำควรพิจารณา ดังนี้

- พื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ มีแหล่งน้ำเพียงพอ ควรติดตั้งระบบน้ำแบบน้ำหยด (Drip Irrigation)
- พื้นที่ที่มีแหล่งน้ำมากเกินพอ ควรติดตั้งระบบน้ำแบบโปรยน้ำ (Mini Sprinkler)๕) การดูแลรักษา

๖) การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยควรแบ่งใส่ปีละ ๒ - ๓ ครั้งตามความเหมาะสม

การใช้ปุ๋ยปาล์มน้ำมันอายุ ๑ - ๓ ปีเป็นช่วงที่มีการเจริญเติบโตทางลำต้นและใบอย่างรวดเร็วใส่ปุ๋ยในช่วงนี้เพื่อให้มีการเจริญเติบโตทั้งทางลำต้นและทางใบอย่างรวดเร็วโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ต้นปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตที่สูง และสม่ำเสมอในระยะต่อ ๆ ไปอย่างไรก็ตามการใส่ปุ๋ยเคมีต้องคำนึงถึงชนิดของดินที่ปลูกปาล์มน้ำมันเนื่องจากในดินแต่ละพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ที่แตกต่างกัน

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันอายุ ๔ ปีขึ้นไปหรือที่ให้ผลผลิตแล้ว ควรให้ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดินและใบปาล์ม น้ำมันควบคู่กับการสังเกตลักษณะอาการขาดธาตุอาหารที่มองเห็นได้ที่ต้นปาล์มน้ำมันเพื่อปรับการใส่ปุ๋ยเคมีให้เพิ่มขึ้นหรือน้อยลงตามความเหมาะสมหากไม่สามารถวิเคราะห์ดินและใบได้ควรใส่ปุ๋ยดั่งในตารางที่ ๒ โดยปริมาณปุ๋ยที่ใส่ในปีถัดไป ให้พิจารณาตามปริมาณผลผลิตที่ได้รับในปีนั้นกำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ยและใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชื้นเพียงพอ หลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยเมื่อฝนแล้งหรือฝนตกหนัก

ปุ๋ยไนโตรเจน โปแตสเซียมและแมกนีเซียมหว่านบริเวณรอบโคนต้นให้ระยะห่างจากโคนต้นเพิ่มขึ้นตามอายุปาล์ม (๐.๕๐ เมตร ถึง ๒.๕๐ เมตร) ส่วนฟอสฟอรัสมีถูกตรึงโดยดินได้ง่ายควรลดการสัมผัสดินให้มากที่สุด จึงควรใส่ฟอสฟอรัสบนกองทางหรือทะเลลายเปล่าเนื่องจากเป็นบริเวณที่รากปาล์มหนาแน่นอีกยังช่วยลดการสูญเสียปุ๋ยจากการชะล้างหรือไหลบ่าของปุ๋ยไปตามผิวดิน

ควรใส่แมกนีเซียมก่อนโปแตสเซียมอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ใส่ทะเลลายเปล่าประมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ กก./ต้น/ปี วางรอบโคนต้นเพื่อปรับปรุงสภาพดินรักษาความชื้นและป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันนั้นจะมีผลต่อผลผลิตหลังจากที่ใส่ไปแล้วประมาณ ๒ ปีดังนั้นจึงไม่ควรลดปริมาณปุ๋ย เนื่องจากตอนนั้นราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันต่ำเพราะการไม่ใส่ปุ๋ยหรือการลดอัตราปุ๋ยจะมีผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกับปาล์มที่มีอายุต่ำกว่า ๘ ปี

๗) การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวผลผลิตอายุการเก็บเกี่ยวเริ่มให้ผลผลิตครั้งแรกอายุประมาณ ๓๐ เดือนนับจากหลังปลูกแปลง และจะให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่องเก็บเกี่ยวได้ตลอดปีแต่ต้องมีการดูแลรักษาที่เหมาะสมต่ออายุและสภาพพื้นที่แล้วปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตเฉลี่ยตลอดชีวิต ๓,๐๐๐ กก./ไร่/ปี

รอบการเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง ๑๐ - ๒๐ วัน แล้วแต่ฤดูกาล โดยเฉลี่ยประมาณ ๑๕ วันต่อครั้งเก็บเกี่ยวเมื่อปาล์มน้ำมันสุกพอดีชนิดผลดิบสีเขียวให้เก็บเกี่ยวเมื่อผลสุกเป็นสีส้มมากกว่า ๘๐% ของผล หรือมีผลร่วง ๑ - ๓ ผล ส่วนชนิดผลดิบสีดำเมื่อสุกเปลี่ยนสีผลเป็นสีแดงให้เก็บเกี่ยวเมื่อมีผลสุกร่วงจากทะเลลาย ๑ - ๓ ผลเมื่อเนืองเปลือกจะเห็นเนื้อผลเป็นสีส้มเข้ม เก็บเกี่ยวทะเลลายปาล์มน้ำมันแล้วส่งขายให้ลานเท แล้วจัดส่งโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ข้อควรปฏิบัติในการเก็บเกี่ยว มีดังนี้

๑. ตัดทะเลลายปาล์มน้ำมันอยู่ในระยะสุกพอดี คือทะเลลายปาล์มเริ่มมีผลร่วง แต่ไม่ควรตัดทะเลลายปาล์มที่ยังดิบอยู่ เพราะในผลปาล์มดิบยังมีสภาพเป็นน้ำและมีแป้งอยู่ ยังไม่แปรสภาพเป็นน้ำมัน ส่วนทะเลลายที่สุกเกินไปจะมีกรดไขมันอิสระสูง และผลปาล์มสดอาจมีสารบางชนิดอยู่ อาจเป็นอันตรายกับผู้บริโภคได้

- วัน
๒. รอบของการเก็บเกี่ยว จะอยู่ในช่วงที่ผลปาล์มน้ำมันออกชุก ควรจะอยู่ในช่วง ๗ ถึง ๑๐
๓. ผลปาล์มที่เป็นลูกร่วงที่อยู่บริเวณโคนปาล์มน้ำมัน และที่ค้างในกาบต้นควรเก็บออกมาให้
- หมด
๔. ก้านทะเลายของปาล์มน้ำมันควรตัดให้สั้นและต้องให้ติดกับทะเลาย
๕. พยายามให้ทะเลายปาล์มน้ำมันชอกช้ำน้อยที่สุด

ข้อควรคำนึง

๑. ผลปาล์มน้ำมันที่ตัดแล้ว ควรจะดำเนินการจัดส่งให้ถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง
๒. ทะลายปาล์มสุกที่จัดว่าได้มาตรฐาน คือ ผลปาล์มชั้นนอกสุดของทะเลายหลุดร่วงจาก
- ทะเลาย
๓. ผลปาล์มหากมีจำนวนเต็มทะเลาย แสดงให้เห็นได้ชัดว่าได้รับการดูแลรักษาอย่างดี
๔. ไม่ควรให้มีทะเลายปาล์มน้ำมันที่มีอาการชอกช้ำและเสียหายอย่างรุนแรง
๕. ไม่ควรให้มีทะเลายปาล์มน้ำมันที่เป็นโรคใด ๆ หรือเน่าเสีย
๖. ไม่ควรให้มีทะเลายที่สัตว์กินหรือทำความเสียหายแก่ผลปาล์ม
๗. ไม่ควรให้มีสิ่งสกปรกเจือปน เช่น ดิน หิน ทราย ไม้กาบหุ้มทะเลาย เป็นต้น
๘. ไม่ควรให้มีทะเลายปาล์มน้ำมันเปล่า ๆ เจือปนด้วย
๙. ความยาวของก้านทะเลายควรไว้ ควรให้มีความยาวประมาณ ๒ นิ้ว

มาตรฐานในการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน มาตรฐานในการเก็บเกี่ยว มีดังนี้

๑. จะต้องไม่ตัดผลปาล์มดิบไปขายเพราะจะขายได้ในราคาไม่เต็มที่
๒. จะต้องไม่ปล่อยให้ผลปาล์มน้ำมันสุกอยู่บนต้นนานเกินไป
๓. จะต้องเก็บผลปาล์มที่ร่วงลงบนพื้นให้หมด
๔. จะต้องไม่ทำให้ผลปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวแล้วมีบาดแผล
๕. จะต้องคัดเลือกทะเลายปาล์มน้ำมันที่สมบูรณ์ ส่วนทะเลายที่มีจำนวนน้อยให้ทิ้งทะเลาย
๖. การตัดขั้วทะเลายปาล์มน้ำมันจะต้องตัดให้มีขนาดสั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้
๗. จะต้องทำความสะอาดผลปาล์มน้ำมันที่เปื้อนดิน อย่าให้มีเศษหินดินปนไปด้วย
๘. เมื่อตัดผลปาล์มน้ำมันแล้ว จะต้องรีบส่งผลปาล์มไปยังโรงงาน ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูโรคที่สำคัญ ได้แก่

๑. โรคใบไหม้ พบมากในระยะต้นกล้า สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัดโดยให้เผาทำลายใบ และต้นที่เป็นโรค

๒. โรคก้านทางใบปิด พบในต้นปาล์มน้ำมันที่มีอายุระหว่าง ๑ ถึง ๓ ปีหลังจากนำลงปลูกในแปลงแล้ว ส่วนสาเหตุเกิดจากความผิดปกติของพันธุกรรม การป้องกันทำได้โดยการกำจัดตัดทางใบที่เป็นโรคออกให้ต่ำกว่าเนื้อเยื่อส่วนที่เนา และเลือกต้นกล้าจากสายพันธุ์ที่ไม่มีประวัติการเป็นโรค

๓. โรคทะเลายเน่า โรคจะเข้าทำลายผลปาล์มน้ำมันในช่วงระยะเวลาก่อนที่จะสุก ในช่วงที่ปาล์มน้ำมันมีอายุระหว่าง ๓ ถึง ๙ ปี และจะมีภาระระบาดมากในช่วงฤดูฝน สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด ตัดแต่งทางใบ กำจัดวัชพืช เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทมากขึ้น ส่วนดอกที่ไม่ได้รับการผสมพันธุ์ควรจะทำลายนอกแปลงที่ปลูก

๔. โรคลำต้นเน่า พบมีการระบาดในปาล์มอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๑๕ ปี สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด หลีกเลี้ยงพื้นที่ที่เคยปลูกมะพร้าวหรือปาล์มน้ำมันมาก่อน และต้องมีการกำจัดต้นที่เป็นโรคออกจากแปลงด้วย

แมลงที่สำคัญ ได้แก่ หนอนหน้าแมว ตัวงูหลาบ และด้วงแรด

การป้องกัน ทำได้โดยการกำจัด ควรจะสร้างแมลงศัตรูธรรมชาติและไม่ควรใช้สารเคมีโดยไม่จำเป็น พร้อมทั้งให้กำจัดแหล่งขยายพันธุ์ กำจัดไข่ หนอน ดักด้ และตัวเต็มวัย

ศัตรูที่สำคัญ ความเสียหายที่เกิดกับปาล์มน้ำมัน แบ่งตามอายุต้นปาล์มน้ำมันได้ ๒ ระยะ คือ

๑. ระยะตั้งแต่ปาล์มน้ำมันเริ่มปลูกใหม่จนถึงระยะเริ่มให้ผลผลิต (อายุ ๑ ถึง ๓ ปี) มักพบในสัตว์ประเภทเม่น หมูป่า หู และอีเห็น โดยสัตว์เหล่านี้จะเข้ามากัดโคนต้นอ่อนและทางใบปาล์มน้ำมันส่วนที่ติดกับพื้นดิน

๒. ระยะปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตจนหมดอายุการให้ผลผลิต (อายุ ๔ ถึง ๕ ปี) ศัตรูที่สำคัญคือ สัตว์ประเภทหนู ได้แก่ หนูนาใหญ่ หนูท้องขาว (หนูป่ามาเลย์ และหนูบ้านมาเลย์) หนูพุก หนูฟันขาวใหญ่ หนูท้องขาว สิงคโปร์ นอกจากนี้ยังพบ เม่น กระแต หมูป่า และอีเห็น การป้องกันทำได้โดยการกำจัด การล้อมรั้วรอบโคนต้นปาล์มที่มีอายุ ๑ ถึง ๓ ปี การถางหญ้ารอบโคนต้นปาล์ม และการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติจำพวก งู พังพอน เหยี่ยว นกเค้าแมว และนกแสก เป็นต้น (กลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่ กรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลสาคร อำเภอยะรัง มีการปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปาล์มน้ำมัน					▲							

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก ▲ ปลูกสูงสุด
 ↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๘

ต้นทุน/ไร่		รายรับ/ไร่	
รายการ	เงิน	รายการ	เงิน
๑. ค่าวัสดุ	๒,๗๐๐	ผลผลิต ๓,๑๐๐ กก/ไร่	
- ปุ๋ยเคมี	๒,๗๐๐	ราคาในท้องถิ่น ๖.๐ บาท/กก	
๒. ค่าจ้างแรงงาน	๔,๒๖๒	มูลค่า ๑๘,๖๐๐ บาท/ไร่	
- จ้างกำจัดวัชพืช ๒ ครั้ง	๗๐๐		
- ค่าจ้างใส่ปุ๋ย	๑๓๒		
- ค่าจ้างกรีดยกเก็บเกี่ยว/ขนส่ง	๒,๑๐๐		
- ค่าจ้างตัดแต่งทางใบ	๓๓๐		
- ค่าซ่อมถนน	๑,๐๐๐		๑๑,๖๓๘

- ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	-		
- ค่าดูแลรักษา	-		
๓. ผลผลิตเฉลี่ย	๓,๑๐๐		
๔. ราคา กิโลกรัมละ	๖.๐		
๕. ต้นทุน/ไร่	๖,๙๖๒		
๖. ขายได้	๑๘,๖๐๐	รวม ๑๘,๖๐๐	
๗. รายได้สุทธิ	๑๑,๖๓๘		
หมายเหตุ รายได้ - ต้นทุน = กำไร			

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

Flow chart แสดงเส้นทางวิธีตลาดของตำบลสาकु อำเภอพระแสง

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน ตำบลสาकु อำเภอพระแสง (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๓ แห่ง

หมู่ที่ ๓ สาकुปาล์ม

หมู่ที่ ๖ อนิรุจน์ ลานเทปาล์ม

หมู่ที่ ๗ ฤทธิเดชปาล์ม

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๙,๓๐๓ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๑ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	สาकु	การผลิตปาล์มน้ำมัน	ลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านสาकु

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้ายางพารา

๒.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

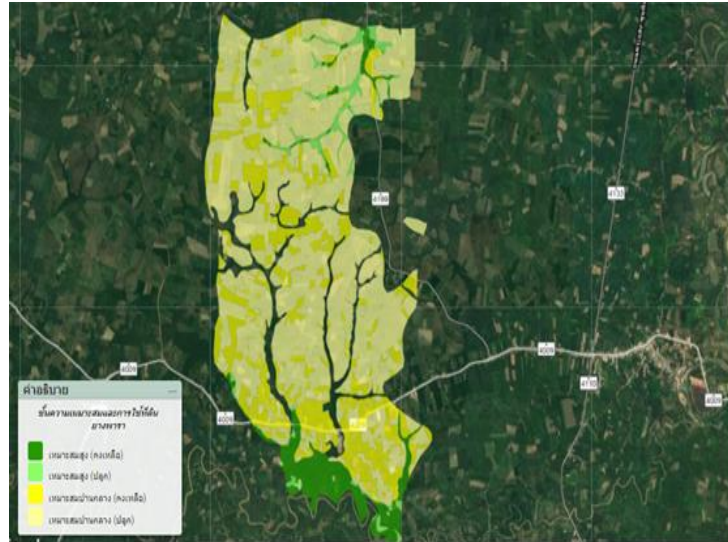
๒.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
สาकु	๑,๗๑๗	๕,๖๙๖	๐	๐	๗,๔๑๓

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GISTDA กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๐

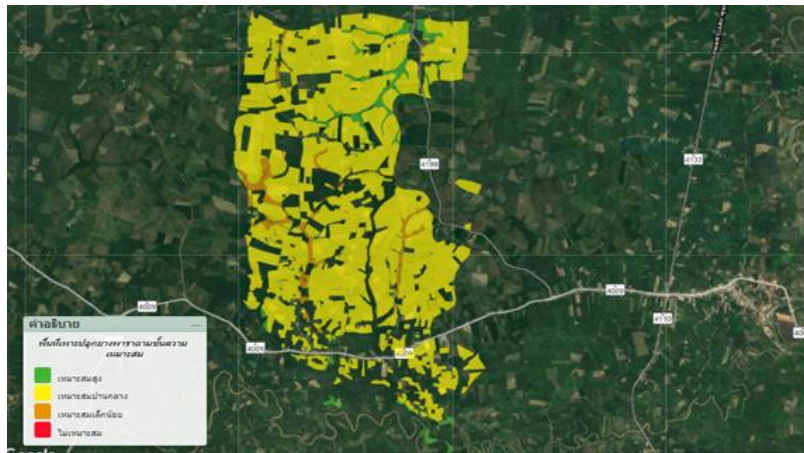
ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GISTDA กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๐

๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตารางที่ ๓๖ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (กิโลกรัม)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
๑	๕๗	๘๙๑.๔๔	๗๖๕.๓	๓๐๐	๒๒๙,๕๙๐
๒	๔๐	๔๓๗.๒๖	๔๐๐.๕๘	๓๐๐	๑๒๐,๑๗๔
๓	๘๐	๑,๒๘๓.๘๑	๘๙๙.๗๑	๓๐๐	๒๖๙,๙๑๓
๔	๑๘๕	๒,๙๒๘.๙๘	๒,๕๒๒.๑๒	๓๐๐	๗๕๖,๖๓๖
๕	๖๙	๘๔๐.๒๑	๖๖๒.๒๑	๓๐๐	๑๙๘,๖๖๓
๖	๒๐๖	๓,๖๖๘.๙๙	๓,๑๑๔.๙๙	๓๐๐	๙๓๔,๔๙๗
๗	๒๑๐	๔,๐๓๖.๕๔	๓,๔๓๓.๗๘	๓๐๐	๑,๐๓๐,๑๓๔
รวม	๘๔๗	๑๔๐๘๗.๒๓	๑๑๗๙๘.๖๙	๓๐๐	๓,๕๓๙,๖๐๗

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GISTDA กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๐

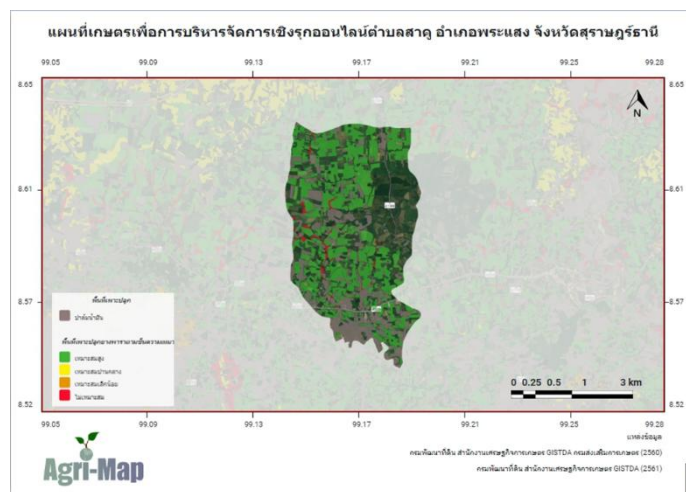
ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)
 (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GISTDA กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๐)

(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลสาकु	๙,๙๓๕			๓๓๐	๑๐,๒๖๕.๘๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GISTDA กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๐

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม
 (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GISTDA กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๐.)

๒.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

ชนิดพืชยางพารา

๑) การใช้พันธุ์ดีการใช้พันธุ์ยางพารา ที่มีปลูกในเขตพื้นที่ตำบลสาคร อำเภอพระแสง ได้แก่

RRIM ๖๐๐, BPM ๒๔ และ PB๒๓๕

(๒) การเตรียมดิน สภาพพื้นที่เดิมที่จะใช้สำหรับปลูกยางพาราในแต่ละท้องที่แต่ละแห่ง จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของพื้นที่ และในการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกจึงสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในกรณีที่เป็นสวนยางพาราเก่า พื้นที่มีลักษณะเป็นป่า หรือมีไม้อื่นปลูกรวมอยู่ด้วย การเตรียมพื้นที่นั้นจะต้องโค่นล้มไม้เหล่านี้ออกเสียก่อน ซึ่งการโค่นล้มไม้อาจทำโดยใช้แรงงานคน หรือแรงงานเครื่องจักรกล เช่น ใช้เลื่อย ใช้ขวานฟัน หรือใช้เลื่อยยนต์ก็ได้ โดยตัดไม้ให้เหลือเฉพาะต่อไม้ ให้ความสูงจากพื้นดินประมาณ ๕๐ ถึง ๖๐ เซนติเมตร จากนั้นจะต้องทำการฆ่าต่อไม้โดยใช้ยาฆ่าต่อไม้ ชนิด ๒,๔,๕-T ในอัตราส่วนสารเคมี ๑ ส่วน ผสมน้ำมันโซล่า ๑๖ ส่วน และใช้ทาต่อไม้ในขณะที่ยังมีความสดอยู่ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ต่อไม้ตายและผุสลายเร็วขึ้น หรืออาจใช้รถแทรกเตอร์ไถต้นไม้ออกทั้งหมดก็ได้ วิธีนี้จะถอนรากถอนโคนของไม้ไม่ได้หมด แต่มีข้อเสียบางประการคือเกิดการสูญเสียหน้าดินมาก หลังจากโค่นต้นยางเก่าหรือต้นไม้อื่นลงหมดแล้ว และจะต้องเก็บไม้ใหญ่ออกจากพื้นที่ จากนั้นเก็บเศษไม้ต่างๆ มารวมกันไว้เป็นกอง จัดเรียงเป็นแนวตามพื้นที่ และตากให้แห้งเพื่อทำแนวกันไฟ จากนั้นก็ทำการเผาเศษไม้เหล่านั้น หลังจากเผาเสร็จแล้ว ก็ควรจะรวบรวมปรนที่ยังเผาไหม้ไม่หมดมารวมกันเพื่อเผาใหม่อีกครั้ง และทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยการใช้วิธีการไถ จำนวน ๒ ครั้ง พรวันดินอีก ๑ ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีต่อไม้ยางเก่าหรือต่อไม้อื่นอยู่หลงเหลืออยู่ อาจจะทำให้การเตรียมดินสำหรับการปลูกไม่สะดวกมากนัก แต่หากเป็นกรณีที่เป็นพื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดเทมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะต้องมีการจัดทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดหรือทำการด้านดิน เพื่อสกัดกั้นไม่ให้หน้าฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำ การทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดอาจทำเฉพาะในลักษณะของต้นหรือยาวเป็นแนวเดียวกัน หรืออาจจะทำพื้นที่ในลักษณะเป็นวงรอบไปตามลักษณะของควนหรือเนินก็ได้ โดยให้ระดับขนานกับพื้นดิน และความกว้างของขั้นบันไดอย่างน้อยกว้าง ๑.๕ เมตร และแต่ละขั้นบันไดก็ใช้วิธีการตัดดินให้มีความลึกและเอียงเข้าไปในทางเป็นเนินดิน โดยให้บริเวณขอบด้านนอกของขั้นบันไดเป็นลักษณะคันดิน มีความสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ความกว้าง ๖๐ ถึง ๗๐ เซนติเมตร และระยะห่างระหว่างขั้นบันไดมีความกว้างระหว่าง ๘ ถึง ๑๐ เมตร

(๓) การปลูก.

การกำหนดระยะปลูกและการวางแผนปลูกจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก สภาพพื้นที่ เป็นต้น สำหรับระยะปลูกในที่ราบ จากการทดลองค้นคว้าพบว่าต้นยางพาราจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุดต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๐ ตารางเมตรต่อ ๑ ต้น สำหรับการแนะนำเจ้าของสวนยางพาราในเรื่องระยะปลูกจึงต้องคำนึงถึงเรื่องพื้นที่ที่จะให้ต้นยางพาราดังกล่าวเป็นหลัก ส่วนจะใช้ระยะเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะปลูกพืชแซมระหว่างแถวหรือไม

ฤดูปลูก เมื่อเริ่มเข้าฤดูแล้งประมาณเดือนมกราคม ควรจะเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกยางพารา โดยเก็บไม้ออกจากบริเวณพื้นที่ให้เรียบร้อย ทำการไถพรวันดินและวางแผนขุดหลุมปลูก หากผสมปุ๋ยอินทรีย์รองกันหลุมด้วยควรจะทำเนิ่นการให้เสร็จก่อนจะปลูกยางในช่วงฤดูฝน ๑ เดือน โดยฤดูฝนจะเริ่มต้นในเดือนพฤษภาคม หากพื้นที่มีความชื้นเพียงพอ ก็จะสามารถปลูกต้นยางชำถุงได้ และการปลูกต้นต่อควรให้มีความชื้นเต็มที่ในขณะที่ปลูกไม่น้อยกว่า ๒ เดือน หลังปลูก ๑๕ วัน ถึง ๑ เดือนควรมีการปลูกซ่อม โดยต้องปลูกซ่อมให้เสร็จก่อนจะหมดฤดูฝนอย่างน้อย ๒ เดือน เพราะในช่วงกลางฤดูฝน ฝนมักตกทิ้งช่วงให้ฝักของเมล็ดยางพาราแห้ง และแตกร่วงหล่น การตกของเมล็ดยางพาราช่วงนี้เรียกว่า เมล็ดยางในปี (เป็นเมล็ดที่สำคัญในการขยายพันธุ์ยางพารา) ประมาณเดือนกรกฎาคมถึง

เดือนกันยายน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ เมล็ดยางพาราเหล่านี้นำมาปลูกเพื่อทำกล้าสำหรับติดตามแปลงปลูก หรือนำไปทำเป็นวัสดุปลูกขยายพันธุ์ต่อไปก็ได้

วิธีปลูก สำหรับการปลูกยางพารา มีวิธีการปลูกหลายวิธีการที่ได้ผลดีและนิยมนำมาปฏิบัติกัน ได้แก่ วิธีปลูกด้วยเมล็ดแล้วนำมาติดตามแปลง การปลูกด้วยต้นตอตา และการปลูกด้วยต้นยางชำในถุง การจะเลือกใช้วิธีการใดในการปลูกยางพารานั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ความสะดวก การเจริญเติบโตและความแข็งแรงของต้นยางพารา และเงินทุน เป็นต้น

(๔) การดูแลรักษา

การตัดแต่งกิ่งยางพารา

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการตัดแต่งกิ่งยางพาราก็เพื่อต้องการให้ยางมีการเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ ได้รูปทรงที่เหมาะสม ทั้งลำต้นและบริเวณทรงพุ่ม การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้นกลมตรง ไม่มีปุ่มปม ทำให้ง่ายต่อการกรีดและเพิ่มพื้นที่การกรีดให้สูงขึ้น ส่วนการตัดแต่งกิ่งบริเวณทรงพุ่มใบให้บางลง การต้านทานลมมีน้อย และยังช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเกิดโรคต่าง ๆ เช่น โรคเปลือกเน่า โรคราสีชมพู เป็นต้น ส่วนขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการตัดแต่งกิ่งยางจะเน้นหนักอยู่ ๒ ส่วนคือ

การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้น

ในการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติกันมานั้น การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้นมักจะตัดกิ่งหรือแขนงออกจากลำต้นให้หมดในระยะสูงจากพื้นดิน จำนวน ๒ เมตร ซึ่งการตัดแต่งกิ่งดังกล่าวส่งผลต้นยางพาราแตกกิ่งสูงขึ้น และเจริญเติบโตได้ช้า จึงได้มีการตัดแต่งแบบใหม่ขึ้น เรียกว่า Progressive Pruning หรือ Delay Pruning โดยมุ่งหวังที่จะได้รับประโยชน์จากกิ่งแขนงให้มากที่สุดก่อนที่จะถูกตัดทิ้ง เพื่อชะลอความสูงและเพิ่มขนาดของลำต้นให้มากขึ้น

(๕) การใส่ปุ๋ย สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง แนะนำ

ยางพาราที่ยังไม่เปิดกรีด ใช้ปุ๋ยสูตร ๒๐ - ๘ - ๒๐ ช่วง ๑-๒ ปีแรก แบ่งใส่ ๓ ครั้ง พอเข้าปีที่ ๓-๖ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ในขณะที่ดินยังมีความชื้นถ้าเป็นต้นยางเล็กใส่บริเวณรอบ ๆ โคนต้นยางในรัศมีตามแนวทรงพุ่มใบแล้วกลบยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว ใช้ปุ๋ยสูตร ๓๐ - ๕ - ๑๘ใส่ในอัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๕๐๐ กรัมต่อต้นในช่วงต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

(๗) การเก็บเกี่ยว

เมื่อกรีดยางแล้ว น้ำยางก็จะไหลไปตามรอยที่ทำไว้ผ่านลึนร่องน้ำยางและไหลลงถ้วยรองรับน้ำยางในที่สุด ภายหลังจากกรีดยางไปแล้วประมาณ ๓ ชั่วโมง ส่วนมากน้ำยางก็จะหยุดไหลก็จะเริ่มเก็บน้ำยางได้ ซึ่งผู้เก็บน้ำยางโดยปกติจะเป็นคนเดียวกับคนกรีดยาง จะถือถังหิ้วหรือหาบไปเก็บน้ำยาง เก็บน้ำยางในถ้วยแล้วเทลงไปในถังหรือบีกที่ถือ หลังเทน้ำยางจากถ้วยก็จะใช้ไม้ปาดน้ำยาง กวาดน้ำยางออกจากถ้วยให้หมด แล้วนำถ้วยไปเก็บคว่ำไว้บนห้วงลวดที่ใช้ตาด้วย เพื่อไม่ให้ถ้วยสกปรก และป้องกันฝุ่นละอองตกลงไปในถ้วย น้ำยางที่เก็บได้จะถูกนำมารวบรวม แล้วลำเลียงไปส่งยังโรงงานทำยางแผ่นอีกต่อหนึ่ง สำหรับสวนขนาดใหญ่ แต่หากเป็นสวนขนาดเล็กก็จะหาบหรือหิ้วไปทำแผ่นที่บ้าน

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

การกำจัดวัชพืชในสวนยางพารา

การใช้สารเคมี เป็นวิธีที่ให้ผลดี ประหยัดแรงงาน และเวลา นิยมใช้กับต้นยางที่มีอายุ ๑ ปีขึ้นไป หรือต้นยางที่มีเปลือกบริเวณโคนต้นเป็นสีน้ำตาลสูงจากพื้นดินมากกว่า ๗๕ เซนติเมตรไปแล้ว ส่วนต้นยางที่มีเปลือกบริเวณโคนต้นเป็นสีน้ำตาลสูงจากพื้นดินน้อยกว่า ๗๕ เซนติเมตรไม่ควรใช้วิธีนี้

การใช้สารเคมีกำจัดพืชสำหรับยางอ่อน

การปลูกยางโดยใช้ต้นตอตาหรือยางชำถุง จะใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชในแถวยางได้อย่างปลอดภัยต่อเมื่อต้นยางมีเปลือกสีน้ำตาลที่บริเวณ โคนต้นสูงจากพื้นดิน ๗๕ เซนติเมตร สารเคมีที่ใช้ในสวนยางอ่อนมีอยู่หลายสูตร แต่จะแนะนำเฉพาะบางสูตรที่หาได้ง่ายเช่น

สูตรที่ ๑ ใช้พาราควอท ๘๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ ระวังอย่าให้สารเคมีถูกใบหรือส่วนที่เป็นสีเขียวของต้น สูตรนี้จะเหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๒ เดือนขึ้นไป สามารถคุมวัชพืชได้นาน ๓-๕ สัปดาห์โดยหลังจากพ่นสารเคมีแล้วภายใน ๒-๓ ชั่วโมง จะต้องไม่มีฝนตก การใช้สารเคมีจึงจะได้ผลสมบูรณ์

สูตรที่ ๒ ใช้ดาลาพอน ๘๐๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ ฉีดพ่น และหลังจากนั้นอีก ๒๑ วัน ให้พ่นซ้ำด้วยพาราควอท ๔๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ อีกครั้งหนึ่ง สูตรนี้จะเหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่จะใช้กำจัดวัชพืชพวกใบเลี้ยงเดี่ยว

สูตรที่ ๓ ใช้พาราควอท ๖๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) และ ๒,๔-ดี ๑๕๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ สูตรนี้จะเหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะใช้กำจัดวัชพืชพวกใบเลี้ยงคู่ รวมทั้งพืชคลุมที่เลื้อยเข้าไปพ่นต้นยาง

สูตรที่ ๔ ใช้ไกลโฟเสท ๒๐๕ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ สามารถกำจัดวัชพืชได้หลายชนิดโดยไม่มีพิษตกค้างในดิน สามารถคุมวัชพืชได้นาน ๒ เดือน สูตรนี้จะเหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป โดยหลังจากพ่นสารเคมีแล้วภายใน ๖ ชั่วโมง จะต้องไม่มีฝนตก การใช้สารเคมีจึงจะได้ผลสมบูรณ์

การใช้สารเคมีกำจัดพืชสำหรับสวนยางที่กรี๊ดแล้ว

ใช้พาราควอท ๘๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรฉีดพ่นในพื้นที่ ๑ ไร่ โดยใช้หัวฉีดสี่เหลี่ยม

การกำจัดหญ้าคา

การใช้สารเคมีกำจัดหญ้านับว่าเป็นวิธีที่ประหยัดค่าใช้จ่ายและได้ผลดีกว่าวิธีอื่นๆ โดยมีสูตรการใช้สารเคมีให้เลือก ๓ สูตรคือ

สูตรที่ ๑ ใช้ดาราพอน ๑.๖ กิโลกรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๑๐๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ โดยใช้หัวฉีดสีแดง หลังจากฉีดพ่นแล้ว ๒๑ วัน ให้ใช้ดาลาพอนในอัตราเดิมฉีดพ่นซ้ำอีกครั้ง จากนั้นประมาณ ๓-๔ เดือน หากมีหญ้าคาออกหรือหลงเหลืออยู่ ควรฉีดพ่นสารเคมีอีกครั้งในอัตราเดิม

สูตรที่ ๒ ถ้าต้นยางมีอายุตั้งแต่ ๒ ปี ลงมาและมีหญ้านับขึ้นบริเวณโคนต้น ให้ฉีดพ่นด้วยดัลลาพอน ๑.๖ กิโลกรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๑๐๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ หลังจากฉีดพ่นแล้ว ๒๑ วัน ให้ใช้

๒.๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

๑) วิธีการตลาดโดยส่วนใหญ่พ่อค้าคนกลาง เมื่อรับซื้อน้ำยางสดแล้ว ช่วงเวลาประมาณ ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. จะขนส่งเข้าสู่โรงงานรับซื้อน้ำยางวันต่อวัน ไม่มีเหลือคั่งค้าง ทั้งนี้ทางโรงงานรับซื้อน้ำยางพาราจะนำไปสู่กระบวนการผลิตต่าง ๆ ต่อไป

ภาพที่ ๑๕ แสดงวิธีการตลาดยางพารา ของอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง, พ.ศ.๒๕๖๔)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลสาकु อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจุดรับซื้อน้ำยางสดและเศษยาง จำนวน ๑ แห่ง โดยตั้งอยู่

ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ชัยรัตน์ รับซื้อเศษยาง

๒.๗) เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๑๑,๗๙๘ ครัวเรือน

ตารางที่ ๓๙ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่ ตำบลสาकु อำเภอพระแสง

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	สาकु	พืชยางพารา	หมอยางอาสา
๒	๒	สาकु	พืชยางพารา	หมอยางอาสา
๓	๓	สาकु	พืชยางพารา	หมอยางอาสา
๔	๔	สาकु	พืชยางพารา	หมอยางอาสา
๕	๕	สาकु	พืชยางพารา	หมอยางอาสา
๖	๖	สาकु	พืชยางพารา	หมอยางอาสา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง พ.ศ.๒๕๖๙)

ตารางที่ ๔๐ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
กลุ่มแปลงใหญ่	๑	๑. แปลงใหญ่บางพารารักษ์การทำเกษตรไรโรสภา ม.๖ ต.ไทร โรสภา อ.พระแสง จ.สุราษฎร์ธานี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง พ.ศ.๒๕๖๙)

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๔๑ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ตำบลสาकु อำเภอพระแสง

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	การจัดการน้ำ ทุนการผลิตศัตรูพืช	มีพ่อค้าคนกลางและลานรับซื้อในพื้นที่ใกล้เคียง ระบบรวบรวมผลผลิตยังไม่เป็นทางการ	จำหน่ายสู่ตลาดอำเภอ ตลาดจังหวัด และโรงงานแปรรูปนอกพื้นที่
	ปัญหา Pain point	น้ำไม่เพียงพอ ต้นทุนสูง	ราคาถูกกดจากพ่อค้าคนกลาง ขาดศูนย์กระจายสินค้าในพื้นที่	ราคาผลผลิตผันผวน ไม่สามารถกำหนดราคาเอง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการจัดการน้ำและองค์ความรู้	พัฒนาศูนย์รวบรวมผลผลิตชุมชน ใช้ระบบข้อมูลตลาดออนไลน์	เชื่อมโยงตลาดปลายทางโดยตรง เช่น ตลาดเกษตรกรสหกรณ์
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรผลิตรายย่อย แยกกันทำ	ขาดผู้นำกลุ่มด้านการตลาด และการจัดการโลจิสติกส์	ผู้บริโภคไม่รับรู้แหล่งที่มาของสินค้า
	ปัญหา Pain point	ต่อราคาไม่ได้	ขาดทักษะด้านการบริหารจัดการและการตลาด	สินค้าไม่มีเรื่องราว (Story) และอัตลักษณ์
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม	พัฒนาผู้นำเกษตรกร/ Young Smart Farmer ด้านตลาด	สร้างแบรนด์ชุมชน เชื่อมโยงผู้บริโภคโดยตรง
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ขาดมาตรฐาน	คัดแยก บรรจุภัณฑ์ยังไม่เหมาะสม ไม่มีการแปรรูป	แข่งขันด้านราคาเป็นหลัก
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	คุณภาพไม่สม่ำเสมอ สูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว	มูลค่าเพิ่มต่ำ
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้เทคโนโลยีการผลิต	พัฒนาการคัดแยก แปรรูป และบรรจุภัณฑ์	ยกระดับสินค้าเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (Value-added product)

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๔๒ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวไร่
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์
๓. แนวทางการพัฒนา	ยกระดับสินค้าเกษตรให้เป็นสินค้ามูลค่าสูง (Value-added product)
๔. หลักการและเหตุผล	ข้าวไร่เป็นพืชที่มีการปลูกในพื้นที่ (เช่น ข้าวสังข์หยด, ข้าวหอมบอน) แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๒. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกร/กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม ๓๐ ราย
๗. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๑-๗ ตำบลสาकु
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมให้ความรู้ด้านการแปรรูป ๒. ฝึกปฏิบัติการแปรรูปและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ข้าวไร่
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๕๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	ผลิตภัณฑ์ข้าวไร่แปรรูปที่ได้มาตรฐานและบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป

ตารางที่ ๔๓ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมเกษตรกรผสมผสานและพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งโพรงไทย คุณภาพสูงตำบลสาคร
๒. ชื่อแผนงาน	แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลสาคร (ด้านการสร้างความเข้มแข็งของ เศรษฐกิจฐานราก)
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมเกษตรกรทางเลือกและแปรรูปสินค้าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-added)
๔. หลักการและเหตุผล	ตำบลสาครมีกลุ่มส่งเสริมอาชีพเลี้ยงผึ้งโพรงที่เข้มแข็งในหมู่ที่ ๖ การส่งเสริมการ เลี้ยงผึ้งในสวนผลไม้หรือสวนยางจะช่วยเพิ่มรายได้เสริมนอกเหนือจากพืชหลัก และช่วยผสมเกสรเพิ่มผลผลิตไม้ผลในพื้นที่ได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรในช่วงปิดกรีดยางพารา, ๒. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการสร้าง Story สินค้าน้ำผึ้งโพรงให้เป็นสินค้า เอกลักษณ์ของตำบล
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรมีรายได้เสริมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน ๒. มีผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งที่ได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ไม่น้อยกว่า ๒ รูปแบบ
๗. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๖ (บ้านห้วยทรายขาว) ตำบลสาคร
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมเทคนิคการเลี้ยงผึ้งโพรงและการจัดการศัตรูผึ้งโดยไม่ใช้สารเคมี ๒. พัฒนาระบบการเก็บเกี่ยวและกรองน้ำผึ้งให้ได้มาตรฐานความสะอาด ๓. กิจกรรมออกแบบแบรนด์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนิน โครงการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๓๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรมีทักษะอาชีพใหม่และมีผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งที่มีแบรนด์ของตนเอง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนิน โครงการ (Outcome)	ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงทางรายได้มากขึ้นและลดความเสี่ยงจากราคา พืชหลักตกต่ำ

ตารางที่ ๔๔ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารามาตรฐานและการจัดการสวนอย่างยั่งยืน
๒. ชื่อแผนงาน	แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลสาขาคู (ด้านการเพิ่มสมรรถนะการผลิต)
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานและใช้เทคโนโลยีลดต้นทุน
๔. หลักการและเหตุผล	ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่มีพื้นที่ปลูกครอบคลุมทุกหมู่บ้าน แต่จากข้อมูล Supply Chain พบปัญหาต้นทุนสูงและคุณภาพน้ำยางไม่สม่ำเสมอ จึงจำเป็นต้องขยายผลองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ด้านการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิตยางพาราโดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๒. เพื่อยกระดับคุณภาพน้ำยางสดและยางแผ่นให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของโรงงาน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรอย่างน้อย ๕๐ ราย สามารถลดต้นทุนปุ๋ยเคมีได้ร้อยละ ๑๕ ๒. ผลผลิตน้ำยางสดมีค่า DRC (เนื้อยางแห้ง) สม่ำเสมอตามมาตรฐาน
๗. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๑-๖ ตำบลสาขาคู
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมเชิงปฏิบัติการการเจาะเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหาร ๒. สาธิตการตัดแต่งกิ่งและการดูแลหน้ายางที่ถูกต้องเพื่อยืดอายุการเก็บเกี่ยว ๓. สนับสนุนอุปกรณ์คัดกรองสิ่งปลอมปนในน้ำยางสดก่อนส่งจำหน่าย
๙. หน่วยงานดำเนินการ	การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	แหล่งที่มา: งบโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร (กยท.) หรือ งบพัฒนาจังหวัด
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการสวนยางที่ถูกต้องและมีชุดวิเคราะห์ดินเบื้องต้นใช้ในชุมชน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	รายได้สุทธิของเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากต้นทุนที่ลดลงและคุณภาพผลผลิตที่สูงขึ้น

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๔๒ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑.โครงการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ข้าวไร่	งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท, คณะกรรมการ ศูนย์ฯ/อบต.	๑. อบรมให้ความรู้ด้าน การแปรรูป ๒. ฝึกปฏิบัติการแปร รูปและพัฒนาบรรจุ ภัณฑ์ ข้าวไร่	เกษตรกร ๓๐ ราย มี ความรู้และทักษะการ แปรรูปข้าวไร่	เกษตรกรมีรายได้ เพิ่มขึ้น จากการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ แปรรูป	เกษตรกรมีรายได้ สุทธิเพิ่มขึ้น และมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	อบต.	๒๕๖๙ - ๒๕๗๐
๒.โครงการส่งเสริม เกษตรผสมผสาน และพัฒนา ผลิตภัณฑ์น้ำผึ้ง โพรงไทย คุณภาพสูงตำบล สาคุ	งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท	๑. อบรมเทคนิคการ เลี้ยงผึ้งโพรงและการ จัดการศัตรูผึ้งโดยไม่ใช้ สารเคมี ๒. พัฒนาระบบการ เก็บเกี่ยวและกรอง น้ำผึ้งให้ได้มาตรฐาน ความสะอาด ๓. กิจกรรมออกแบบแบ รנדและบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	สมาชิกกลุ่มส่งเสริม อาชีพ ๓๐ ราย ได้รับ การพัฒนา	เกษตรกรมีทักษะ อาชีพใหม่และมี ผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งที่มี แบรนด์ของตนเอง	ครัวเรือนเกษตรกรมี ความมั่นคงทาง รายได้มากขึ้นและลด ความเสี่ยงจากราคา พืชหลักตกต่ำกลุ่ม อาชีพในชุมชนมี ความมั่นคงและ พึ่งพาตนเองได้	สนง.กษอ./ ศบกต./อบต.	๒๕๖๗ - ๒๕๗๐

<p>๓.โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารามาตรฐานและการจัดการสวนอย่างยั่งยืน</p>	<p>งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี</p>	<p>๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ การเจาะเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหาร ๒. สาธิตการตัดแต่งกิ่ง และการดูแลหน้ำยางที่ถูกต้องเพื่อยืดอายุการเก็บเกี่ยว ๓. สนับสนุนอุปกรณ์ คัดกรองสิ่งปลอมปนในน้ำยางสดก่อนส่งจำหน่าย</p>	<p>เกษตรกรเป้าหมาย ๕๐ ราย มีความเข้าใจการทำแผน</p>	<p>เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการสวนยางที่ถูกต้องและมีชุดวิเคราะห์ดินเบื้องต้นใช้ในชุมชน</p>	<p>รายได้สุทธิของเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากต้นทุนที่ลดลงและคุณภาพผลผลิตที่สูงขึ้น</p>	<p>สนง.กษอ./ศบกต./อบต.</p>	<p>๒๕๖๗ - ๒๕๗๐</p>
--	---------------------------------	---	--	---	--	----------------------------	--------------------

บรรณานุกรม

- กรมชลประทาน. โครงการจัดทำแผนหลักการพัฒนาลุ่มน้ำระดับจังหวัด บทที่ ๑-๕ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน.,,,
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๖). พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ทะเบียนเกษตรกรอำเภอพระแสง. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.survey.doae.go.th>. (วันที่ค้นข้อมูล: ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ระบบรายงานข้อมูลเกษตรกรแปลงใหญ่ (Co-farm). [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://co-farm.doae.go.th/profileslist.php>.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://alc.doae.go.th/>.
- กรมการค้าภายใน. (๒๕๖๕). รายชื่อ-ที่อยู่ ลานทะเลลายปาล์มน้ำมันที่ได้รับการตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่ง ปี ๒๕๖๔-๒๕๖๕. กระทรวงพาณิชย์.,,
- สำนักงานเกษตรอำเภอพระแสง. (๒๕๖๙). ข้อมูลพื้นที่การเกษตร ๒๕๖๙.
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.). (๒๕๖๑). พื้นที่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ (Area Base).
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพระแสง. (๒๕๖๙). ทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ ๒๕๖๙.
- สำนักงานประมงอำเภอพระแสง. (๒๕๖๙). ทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ๒๕๖๙.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพระแสง. (๒๕๖๙)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๖๑). สถานการณ์ด้านทรัพยากรและการพัฒนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- สถานีอุตุนิยมวิทยาอุทกพระแสง. (๒๕๖๘). สภาพภูมิอากาศ ๒๕๖๔-๒๕๖๘.